

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Cur Ioannes librum, quem de manu Angeli acceperat, in ore dulcem, & in ventre sensit amarum. Et erat in ore meo tanquam mel dulce, & cum deuorassens eum, amaricatus est venter meus. Sectio VII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

literis, & alijs fusius diximus. Cum igitur Deus soleat tempus vite propter peccata diminueri, is qui bene agit, recte dicitur, illud redimere: quoniam illud vite spatium, quod alioqui, si peccaret, erat sibi Dei iudicio detrahendum, quodammodo bonis operibus redimit, impletque dies omnes sibi ad viuendum à natura definitos: itaque moritur plenus dierum, quemadmodum dicitur de Abraham, Genes. 52. Tertia est D. Aug. ser. 24. de verb. Apost. cum dici tempus redimere, qui illud aufert negotiis secularibus, ut quiete sua fruatur, ac Deo vacare possit. *Quando, inquit, aliquis tibi inferi licet, perde aliquid, ut Deo vaces, non litibus: idem, quod perdis, pretium est temporis: sicut enim das nummos, & panem emis, itaque aliquid amittis, & aliquid acquiris: sic perde nummos, ut emas tibi quietem, id est, tempus vacandi Deo, hoc enim est tempus redimere.*

Cur Ioannes librum, quem de manu Angeli acceperat, in ore dulcem, & in ventre sensit amarum.

Et erat in ore meo tanquam mel dulce, & cum deuorassent eum, amaricatus est venter meus.

SECTIO VII.

I. Librum hunc diximus complecti vaticinia rerum futurarum extremis mundi temporibus: quem in ore quidem dulcem, in ventre autem amarum sensit Ioannes: quia primum fuit ipsa rerum prænuntione recreatus, sed paulo post amplius in earum contemplatione versatus, cernensque terribilia illa iudicia, quæ adhuc manent mortales, incredibilem animo concepit dolorem. Simile quiddam accidit Ezechieli, ut ipsemet commemorat cap. 3. *Aperuit os meum, & cibavit me volumine illo, & dixit ad me: Fili hominis venter tuus comedet, & viscera tua complebuntur volumine isto: & comedi illud, & factum est in ore meo sicut mel dulce: proculdubio innuit Propheta non ita idem volumen in ventre sensisse, sed amarum.*

Ezech. 3. 2.

II.

Sanctorum est alienis malis tanquam suis affici.

Ezech. 4. 5. D. Hieron.

Primum igitur notandum sensisse Ioannem librum in ventre amarum ob eam rationem, quam diximus, quia Sanctorum proprium est alienis malis tanquam suis affici, compassionemque habere proximorum. Vnde Ezechieli, postquam ipsi ostensa fuisset Hierosolym. euerio, præceptum est, ut sumeret sartaginem ferream, eamque inter se, & ciuitatem, quam descriptam habebat in latere, collocaret, Ezech. 4. *Sume tibi sartaginem ferream, & pones eam murum ferreum inter te, & inter ciuitatem.* Et quidem D. Hieron. vult sartaginem istam ferream, quæ instat muri inter Prophetam, & urbem ponitur, grandem iram Dei demonstrare, quæ nullis precibus fatigetur, flectaturque ad misericordiam. Itaque in Dei ira Iudæi per calamitates ab eo sibi diuinitus immittas quasi in sartagine frigebatur, quæ ideo inter Prophetam, & urbem ponitur, ne ab urbe ad ipsum Deum, quem Propheta representabat, vllus pateret aditus ad veniam impetrandam, imò si ab urbe ad Deum ire vellent, in ipsam iram sartagine incidere, iuxta illud Thren. 3. *Nos iniquè egimus, & ad iracundiam prouocauimus: idcirco inexorabilis es: opposuisti nubem, ne transeat oratio: cui concinit illud Esai. 59. Iniquitates vestra diuiserunt inter vos, & Deum vestrum.*

Thren. 3. 42.

Esai. 59. 2.

D. Ambros.

Psal. 38. 12.

Hierem. 12.

D. Ambros.

Septuag.

Diuisus etiam Ambrosius, sic eandem sartagine accipit in expositione Psalm. 38. super illa verba: *Tabescere fecisti sicut aranea animam eius. Mittuntur, inquit, in sartaginem anime peccatorum, ut desinat quadam peccati caro, quæ obauerat anime, & mentis vigorem. Quam eandem ob causam Hierem. c. 1. ut ibidem obseruauit Ambr. prius vidit virgam vigilantem, seu, ut habent Septuag. baculum nucem, quàm feruentem ollam: Quia, inquit, qui baculo non corrigitur, in ollam mittitur, ut ardeat, & tabescat. Verum D. Gregor. lib. 1. in Ezech. homil. 12. existimat significari per sartaginem animum*

Prophe-

Propheta, qui cōspecta vrbis euefione per compassionem quasi in sartagine frigeretur, eiusque rei à Deo admoneri, cum iubetur inter se, & vrbem sartagine ponere. In cuius rei cōfirmationem affert illud Pauli 2. ad Corinth. 11. *Quis infirmatur, & ego non infirmor: qui scandalizatur, & ego non uror: ipsum suum ego, inquit, Greg. quod animarum zelo succenderat, sartagine fecerat Paulus, in quo amore virtutum contra vitia ardebat, quod extendere possumus ad ipsam etiam compassionem proximorum labores, & calamitates tolerantiū. Quantū verò is zelus, quo Sanctorum mentes fringuntur, Deo sit gratus, ostendi potest ex sexto cap. Leuitici, vbi simila in sartagine oleo cōspersa frigi præcipitur, & offerri calida in odorem suauissimum Domino: simila enim in sartagine frigitur, vt loco citato idem Gregorius docet, cum mensiusti per zelū sancti amoris crematur: quæ cōspersi oleo præcipitur, id est, charitati, & misericordiæ misceri, quæ in cōspectu Dei ardet, & lucet. Igitur non solūm propter peccata, quæ ab impijs committuntur, debet Sanctorū mens per compassionem frigi, sed etiam propter calamitates, & incommoda proximorū, potissimum verò ea, quæ vniuersæ Ecclesiæ accidunt, vt hoc loco exemplo Ioannis instruimus.*

2. Cor. 12. 19
D. Gregor.

Lea. 6.

D. Gregorius

Secundō. Obseruabit D. Thom. in hunc eundem locū Ioannem sensisse librum dulcem in ore, amarum in ventre, quia verbum Dei rationi quidē dulce est, & suauē, sed amarum sensualitati, & carni. Quod enim verbum Dei dulce sit rationi, inde probatur, quōd in sacris literis in ore, per quod pars rationalis intelligitur, dicitur dulcescere, veluti Psal. 108. *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel oris meo!* In quem locum D. Hieron. expendit non sine mysterio dictum esse, *Faucibus*, quia nimirum traiecto per guttur melle, vel alio cibo palatum nullum vltra saporem habet: at verò diuina eloquia siue in ore, siue in faucibus semper sunt dulcia meditantibus. Notauit quoque Remig. non solūm dictum esse *Faucibus*, sed etiam *Oris*: quia diuina verba predicatorum tunc sentiunt in faucibus dulcia, cum ex ipsis ædificationi propriæ studēt, tunc verò in ore, cum eorum dulcedinem illis etiam eructant, & cōmunicant. Denique D. Amb. explicauit adhiberi mellis similitudinem. *Quia sicut, inquit, oris amara, quæ febribus, vel alijs agritudinibus acciderunt, mel mitigat, ita tristitia corda ob delictorum penitentiam diuino sermone dulcescunt.* Quod vero sensualitati, & carni verbum Dei videatur acerbum, inde proficiscitur, quod carnis petulantia coercet, deprauatæque naturæ licentiam comprimat: quæ quidē in re diuinum verbum est pilulæ cuidam inauratæ quàm simillimū, quæ dulcissimi inuoluta in ore quidē dulcescit: sed postea ventrem, vniuersūque corpus commouet: nec sine molestia, & nausea prauos humores pellit, & sanitatem affert. Atque ad hoc ipsum significandum vir ille, qui Ezech. e. 1. apparuit, cum in superiori parte esset ex electo: in inferiori tamē totus erat igneus: quia Deus superiori quidem mentis nostræ parti totus est dulcis, instar electri amorē nostrū blandē concilians: in inferiori autē igneus, hoc est, omnē inferioris partis corruptionem seuerē non sine sensu doloris adurens. Orig. ho. 1. in Ezech. aliam affert non multū dissimilem eiusdem visionis expositionem: *Virga, inquit, quatuor animalium non totus est igneus, sed pube tenus a pedibus, & exinde vsque ad summum electri fulgore rutilat: non solum enim tormentum habet Deus: sed sunt in eo etiam refrigeria: punit peccatores, sed per ea misericordia, quæ deorsum sunt: tunc vero addidit idcirco vsque ad tenes hominē illū apparuisse igneū, quia libidinis motus sunt omnino adurendi, & refecandi. Porro aduerte, licet diuina iudicia, ac supplicia in toto quidē amara videantur: tamen si patienter ferantur, postea suauia, dulciāque sentiunt: id quod expēdit D. Hier. loco illo citato Hier. 1. cū Propheta vidit *Virgam vigilantem*, seu, vt Septuag. translulerunt, *Baculum nucum*, & vt Theod. vertit, *Virgam amygdalinam*. *Vigilat, inquit, virga cuncta**

III.
Verbum Dei dulce est rationi, amarum sensualitati.
Psal. 108. 103
D. Hieron.

Remig.

D. Ambros.

Ezech.

Origen.

Hier. 1.

Septuag.

Theodotio.

Hieron.

populi peccata considerans, ut percussat, & corripiat delinquentes, unde & Apostolus scribit
1 Cor. 4. 21. peccantibus. Cor. 4. Quid vultis in virga veniam ad vos, an in charitate, & spiritu mansuetudinis? ista est virga, vel baculus, de quo loquitur David Psal. 22. Virga tua, & baculus tuus, ipsa me consolata sunt: pulchreque posuit, Consolata sunt: ad hoc enim Dominus corripit, ut emendet. Et quomodo nux, siue amygdalum amarissimum habet corticem, & testa durissima cingitur, ut detractus austerioribus, & duris, fructus dulcissimus reperitur: sic omnis correptio, & labor continentia amara quidem videtur ad profens, sed fructus pariter dulcissimus. Hæc Hieronymus.

Utrum Ioannes Euangelista venturus sit simul cum Enoch, & Helia temporibus Antichristi?

Oportet te iterum prophetare gentibus, & populis, & linguis, & Regibus multis.

SECTIO VIII.

M Vitorum torquet ingenia sententia illa ab Angelo dicta Ioanni hoc ipso ca-
pitulo: Oportet te iterum prophetare gentibus, & populis, & linguis, & Regibus multis. Ea illa præterea Domini celeberrima vox: Sic cum volo manere, donec veniam. Ioannis 21. Etenim propter hæc duo potissimum testimonia plerique in eam iucrescentiam Ioannem nostrum simul cum Enoch, & Helia extremis mundi temporibus venturum, & fidem Christi aduersus Antichristum, eiusque sectatores propugnaturum, & quod est consequens, viuum adhuc ad ea vsque tempora diuina virtute referuari. Quam sententiam amplexi sunt Hippolytus Mart. orat. de consummatione seculi. Prior, inquit, ipsius aduentus præcursorem habuit Ioannem Baptistam, Posterior vero, quo venturus est in gloria, Enoch, & Eliaz, & Ioannem Theologum exhibebit. Catharin. opusc. de hac re, & in comment. super 1. cap. Gen. Doroth. Episcopus Tiri, Simeon Metaph. in vita Ioannis, Georgius Trapez. tractatu quodam super illa verba Domini Ioann. 21. Sic cum volo manere, donec veniam. Ad eandem sententiam videntur accedere D. Ambros. libr. 7. in Lucam. D. Ioann. Damascen. orat. de transfiguratione. Eandem referunt ut probabilem Theophyl. Ioann. ultimo, & Euthym. in Matth. cap. 43. Quæ opinio nititur potissimum duobus scripturae testimonijs iam citatis. Et præterea, quia Christus Matth. 20. dixit Ioanni & Iacobo: Calicem quidem meum bibetis: quibus verbis de vtriusque martyrio locutus fuisse nemini dubium est. Cum igitur hæctenus non legamus Ioannem Apostolum martyrio vitam finivisse, videtur adhuc expectandum eius martyres tempus atque ad eum ad extrema mundi tempora referuari, ut pro fidei confessione ab Antichristo morte accipiat. Denique quia consentaneum est, ut Antichristo omnium legum violatori sese opponant legum omnium locupletissimi æstes, & acerrimi propugnatores: quare cum Enoch eo tempore pro lege naturæ, Helias pro lege scripta pugnare debeant, illud superest, ut Ioannes legis Evangelicæ partes tucatur.

II. Contraria tamen sententia multo est probabilior, & certior, atque ædè omnino amplectenda: cuius illud est fundamentum præcipuum, & firmissimum, quod Ioann. mortuum iam esse est communis Patrum doctrina: sic enim tradunt Tertul. de anima e. 30. D. Hier. li. de scriptoribus Eccl. & li. 1. aduersus Iovinianum, & in com. super 20. c. Mat. Euseb. Cas. li. 5. hist. Eccl. e. 24. Niceph. li. c. 35. & li. 1. c. 42. D. Aug. tract. 124. in Ioan. Epiph. heresi 79. D. Ildor. li. de vita, & obitu Sacerdotum c. 74. Theoph. & Beda Ioan. ultimo, Euthym. in Mat. c. 43. Præterea in concilio Ephesino iubetur adorari reliquia Martyrum, maxime vero Ioannis Theologi: earundemque reliquiarum

Affirmatiua opinio probatur. Ioan. 21. 22. Hippolytus. Catharinus. Dorothæus. Simeon Metaph. D. Ambros. D. Ioan. Damascen. Theophyl. Euthym. Mat. 20. 23. Contraria sententia multo probabilior indicatur. Tertull. D. Hieron. Euseb. Cas. D. August. D. Epiphanius. D. Ildor. Beda. Euthymius. Concil. Eph.